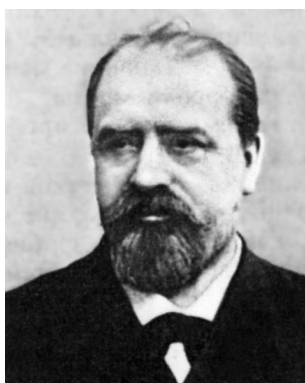

В. О. Константинов

Коновалов Михайло Іванович

КОНОВАЛОВ Михайло Іванович (01(13). 11. 1858, с. Будихіно, нині Ярослав. обл., РФ – 25. 12. 1906, Київ) – фахівець у галузі органічної хімії, педагог. Доктор хімії (1893), проф (1896). Закін. Моск. університет (1884), де й працював до 1896. У 1896–99 – проф. та завідувач кафедри неорган. хімії Моск. с.-г. інституту; 1899–1906 – організатор і перший декан хім. відділ. та завідувач кафедри неорган. хімії, водночас 1902–04 – директор Київ. політех. інституту (під його керівництвом 1903 відбувся перший випуск). 1905 із колегами виступив проти свавілля держ. чиновників та безправ'я у ВШ, підписавши «заяву 342». Осн. наук. праці присвяч. вивченню дії азот. кислоти на орган. сполуки. Відкрив нітруючу дію азот. кислоти на граничні вуглеводи (реакція К., 1888); розробив методи отримання оксидів, спиртів, альдегідів, кетонів, а також виділення й очищення різних нафтенів; визначив будову вуглеводів. Разом зі співробітниками та студентами К. синтезував понад 400 хім. сполук. Автор наук.-популяр. нарисів «О воде» (1910), «О воздухе» та «О твердой земной коре» (обидва – 1911; усі – С.-Петербург; Київ). У вестибюлі гол. корпусу Нац. тех. університету України «Київ. політех. інститут» встановлено погруддя К., на фасаді корпусу – мемор. дошку (1985). Серед учнів – [А. Думанський](#), [В. Іжевський](#), [В. Плотніков](#), [С. Ре-форматський](#), [А. Чичибабін](#).

Основні праці

Нафтенны, гексагидробензолы и их производные. Тверь, 1889; О нафтаине и его производных // Журн. Рус. физ.-хим. об-ва. 1890. Т. 22; Нитрующее действие азотной кислоты на углеводороды предельного характера // Там само. 1893. Т. 25; Нитрующее

действие кислоты на непредельные углеводороды // Там само. 1894. Т. 25; Важный способ преобразования вторичных и первичных нитросоединений в соответствующие оксиды и катионы или альдегиды // Ломоносов. сб. Москва, 1901 (співавт.); Практические занятия по общей химии: Пособ. Москва, 1906.

Рекомендована література

1. Памяти Михаила Ивановича Коновалова: Сб. Москва, 1908;
2. Старосельский П. И., Никулина Е. П. Михаил Иванович Коновалов (1858–1906). Москва, 1981;
3. Константинов В. О. Ректоры КПИ. К., 1998;
4. Константинов В. О., Юрченко О. Г. М. І. Коновалов: Славетні імена Київ. політех. інституту. К., 2003.

Бібліографічний опис:

Коновалов Михайло Іванович / В. О. Константинов// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-4888>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).